

ימי עיון בתנ"ך תשע"ז

שם השיעור: ירושלים וסדום – ברית ערים תאומות? (שיעור מס' 150)
 שם המרצה: הרב חזי כהן

סדום כסמל לחטא חמור ולעונש קשה

1. דברים כ"ט כב

(כא) ואמר הדור האחרון בְּנִיכֶם אֲשֶׁר יָקוּמוּ מֵאַחֲרֵיכֶם וְהִנְכַרְי אֲשֶׁר יָבֵא מֵאַרְצֵי רְחוֹקָה וְרָאוּ אֶת מְכֹת הָאָרֶץ הַהִוא וְאֶת תַּחֲלָאִיהָ אֲשֶׁר חָלָה ה' בָּהּ: (כב) גִּפְרִית וּמְלַח שָׂרְפָה כָּל אֲרָצָה לֹא תִזְרַע וְלֹא תִצְמַח וְלֹא יִעֲלֶה בָּהּ כָּל עֵשֶׂב כִּמְהַפְכֶת סֹדֶם וְעִמְרָה אֲדָמָה וְצַבִּיִּים וְצִבּוּיִם אֲשֶׁר הִפְדָּה ה' בְּאַפּוֹ וּבְחַמְתּוֹ: (כג) וְאָמְרוּ כָּל הַגּוֹיִם עַל מֶה עָשָׂה ה' בְּכָה לְאָרֶץ הַזֹּאת מֶה חָרִי הָאֵף הַגָּדוֹל הַזֶּה: (כד) וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת בְּרִית ה' אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּם בְּהוֹצִיאוֹ אֹתָם מֵאַרְצֵי מִצְרַיִם:

2. ישעיהו א' ט, י

(ח) וְנוֹתַרְהָ בַת צִיּוֹן כְּסִפָּה בְּכַרְס כְּמִלוּנָה בְּמִקְשָׁה כְּעִיר נְצוּרָה: (ט) לוֹלִי ה' צָבָאוֹת הוֹתִיר לָנוּ שְׂרִיד כְּמַעֲט כְּסֹדֶם הַיְיִנוּ לְעִמְרָה דְּמִינוּ:

(י) שְׁמַעוּ דְבַר ה' קְצִינֵי סֹדֶם הַאֲזִינוּ תוֹרַת אֱלֹהֵינוּ עִמְרָה: (יא) לָמָּה לִי רֵב זְבַחֲיֶכֶם יֹאמֶר ה' שְׁבַעֲתֵי עֲלוֹת אֵילִים וְחֶלֶב מְרִיאִים וְדָם פְּרִים וּכְבָשִׂים וְעִתוּדִים לֹא חִפְצֹתַי: (יב) כִּי תִבְאוּ לְרֵאוֹת פְּנֵי מִי בְקֹשׁ זֹאת מִיָּדְכֶם רְמַס חֲצָרֵי:

3. ירמיהו מ"ט יח

(יז) וְהִיְתָה אֲדוֹם לְשִׁמָּה כָּל עֵבֶר עֲלֶיהָ יִשָּׂם וַיִּשְׂרַק עַל כָּל מְכוֹתֶיהָ: (יח) כִּמְהַפְכֶת סֹדֶם וְעִמְרָה וּשְׁכַנְיָה אָמַר ה' לֹא יִשָּׁב שָׁם אִישׁ וְלֹא יִגּוֹר בָּהּ בֶּן אָדָם:

4. איכה ד' ו

(ד) דָּבַק לְשׁוֹן יוֹנֵק אֵל חָפוּ בְּצִמָּא עוֹלָלִים שְׂאֵלוּ לַחֵם פָּרַשׁ אֵין לָהֶם: ס (ה) הַאֲכָלִים לְמַעַדְנֵי נְשָׁמוּ בְּחוּצוֹת הָאֶמְנִים עָלֵי תוֹלַע חֲבָקוּ אֲשַׁפְּתוֹת: (ו) וַיִּגְדַּל עוֹן בַּת עַמִּי מִחַטָּאת סֹדֶם הַהִפּוּכָה כְּמוֹ רָגַע וְלֹא חָלוּ בָּהּ דָּדִים:

5. בראשית י"ד

(יז) וַיֵּצֵא מֶלֶךְ סֹדֶם לְקִרְאָתוֹ אַחֲרֵי שׁוּבוֹ מִהַכּוֹת אֶת כְּדָרְלֶעֶמֶר וְאֶת הַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ אֵל עִמָּק שׁוּנֵה הוּא עִמָּק הַמֶּלֶךְ:

(יח) וּמִלְכֵי צָדֵק מֶלֶךְ שְׁלֹם הוֹצִיא לַחֵם נִיִּין וְהוּא כֹהֵן לְאֵל עֵלְיוֹן:

(יט) וַיִּבְרַכְהוּ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֵלְיוֹן קִנְהָ שָׁמַיִם וְאַרְצָא:

(כ) וּבְרוּךְ אֵל עֵלְיוֹן אֲשֶׁר מִגֹּן צָדִיף בְּיָדְךָ וַיִּתֵּן לוֹ מַעֲשֵׂר מִכָּל:

(כא) וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ סֹדֶם אֶל אַבְרָם תָּן לִי הַנֶּפֶשׁ וְהַרְכָּשׁ קַח לְךָ:

(כב) וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל מֶלֶךְ סֹדֶם הַרְמַתִּי יָדִי אֵל ה' אֵל עֵלְיוֹן קִנְהָ שָׁמַיִם וְאַרְצָא: (כג) אִם מַחֻיט וְעַד שְׂרוּף נַעַל וְאִם אֶסַח מִכָּל אֲשֶׁר לְךָ וְלֹא תֹאמַר אֲנִי הִעֲשִׂיתִי אֶת אַבְרָם: (כד) בְּלַעֲדֵי רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים וְחֶלֶק הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הִלְכוּ אִתִּי עֲנֵר אֲשַׁכַּל וּמִמָּרָא הֵם יִקְחוּ חֶלְקָם:

6. ירמיהו ה' וסיפור סדום (בראשית י"ח-י"ט)

ירמיהו ה'	סדום	ירמיהו ה'
		עיר העושה עוול וה' עומד להחריבה
"אם תמצאו איש אם יש עשה משפט מבקש אמונה ואסלח לה" (ה' א).	"אם אמצא בסדום חמשים צדיקים בתוך העיר ונשאתי לכל המקום בעבורם" (י"ח כו);	מבקשים למצוא צדיקים אשר בזכותם ימחל האל לעיר
"ואני אמרתי אך דלים הם... אלכה לי אל הגדלים ואדברה אותם... אך המה יחדו שברו על נתקו" (ה' ד-ה).	נסבו על הבית כולם "מקטון ועד גדול" (י"ט יא);	כל אנשי העיר חוטאים גדולים כקטנים
ובירושלים - "כי רבו פשעיהם עצמו משובותיהם" (יר' ה' ו).	"ויאמר ה' זעקת סדום ועמרה כי רבה וחטאתם כי כבדה מאד" (י"ח כ);	גודל חטאיהם ממוחש בעזרת השימוש במילה 'רב':
ירושלים נמצאת במעין מצור וכל היוצא ממנה הוא שיפגע: "כל היוצא מהנה יטרף" (ה' ו).	היושב בסדום נמצא בסכנה ואילו היוצא ממנה ינצל. "ויצא לוט וידבר אל חתניו לקחי בנתיו ויאמר קומו צאו מן המקום הזה כי משחית ה' את העיר" (י"ט יד)	תמונה מהופכת בשאלה מי ינצל (שורש יצ"א):

לתגובות והערות hhcohen4@gmail.com